

Бабідорич А. О.,
студент групи ОПН-1м(з),
Лалак Н. В.,

к. пед. н., доцент кафедри теорії та методики початкової освіти,
Мукачівський державний університет

МЕТОДИЧНА РОБОТА В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ: РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ

Стародавні мислителі стверджували, що за допомогою освіти й виховання вони не лише передають досвід і знання, набуті попередніми поколіннями, а й цілеспрямовано змінюють, удосконалюють людство. Зрозуміло, що сучасна освіта може реалізувати таку функцію лише за умови свого постійного вдосконалення, без цього вона не відповідає вимогам нашого швидкоплинного й негнатовного часу. У Концепції педагогічної освіти підкреслюється, що педагогічна освіта покликана забезпечити формування вчителя, який здатний розвивати особистість дитини, зорієнтований на особистісний та професійний саморозвиток і готовий працювати творчо в закладах освіти різного типу. Саме методична робота спрямована не тільки на послідовне удосконалення професійних якостей, збагачення і оновлення наявної системи знань і умінь сучасних учителів, а й на розвиток їх особистісних якостей, самореалізацію у процесі професійної діяльності.

Поняття «методична робота», «методична служба» з'явилися не менше ста років тому, – на початку ХХ століття, хоча матеріали про зародження організаційних форм методичної діяльності можна знайти ще в ХІХ столітті. Так, Положення про гімназії 1828 рекомендувало створювати педагогічні ради для обговорення питань змісту і методів викладання. У другій половині ХІХ століття набуває поширення практика проведення з'їздів вчителів. До них готувалися виставки фахової літератури та роздаткових дидактичних матеріалів. Як бачимо, вже тоді визначилися важливі складові методичної роботи: відвідування й аналіз уроків, самоаналіз, узагальнення особистого досвіду, обмін педагогічним досвідом. Тоді ж стали виникати і прототипи сучасних методичних об'єднань – предметні секції при суспільствах взаємодопомоги вчителям[1].

Знаменною для розвитку методичної роботи подією став І Всеросійський з'їзд з питань народної освіти (1914 р.). Саме на ньому і було вперше вказано на необхідність створення служби вчителів-інструкторів, теоретично і практично підготовлених, які обираються вчительськими організаціями. У їх обов'язки входили роз'їзди по школам з метою демонстрування перед вчителями на зразкових уроках новітніх прийомів та методів постановки навчальної справи, читання доповідей з цього питання і перевірка досягнутого результату.

У 1920-ті роки у зв'язку з ліквідацією неграмотності в школи прийшло багато вчителів-неспіціалістів, тоді ж методична робота знову набула особливої актуальності. Нею стали керувати «методичні бюро», пізніше перетворені в педагогічні або методичні кабінети, а деякі в інститути

удосконалення вчителів. У 30-х роках в перших Положеннях про педагогічні кабінети знайшли своє відображення обов'язки методистів: відвідування й аналіз уроків вчителів, надання їм консультативної допомоги, планування і проведення засідань методичних об'єднань, огляд літератури, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду. В 60-ті роки склалися практично всі традиційні форми методичної роботи. Цей же період характерний і появою перших серйозних науково-теоретичних досліджень, присвячених методичній роботі. Так, у своєму дисертаційному дослідженні В.Т. Рогожкін визначив три основні організаційні форми методичної роботи: педагогічна рада, методичне об'єднання, самоосвіта.

У 70-80-х роках стали з'являтися наукові розвідки, що висвітлюють теоретичні та практичні аспекти методичної роботи. При цьому варто констатувати, що для зазначеного періоду було характерно її ототожнення з системою роботи по узагальненню та впровадженню в шкільну практику передового педагогічного досвіду. В цей же час об'єктом детального вивчення стає методичне об'єднання як одна з найважливіших організаційних форм методичної роботи.

В контексті сьогодення інтерес до методичної роботи в педагогіці значно виріс. Питання про те, що таке методична робота і методична служба, їх функції, зміст і форми діяльності останньої, яке місце методиста-наставника в сучасному закладі освіти, неодноразово і досить широко розглядалися як з теоретичних, так і з науково-практичних позицій в працях В. І. Андрєєва, Ю. К. Бабанського, І. В. Жуковського, Л. П. Ілєнко, В. М. Лізинської, А. М. Моїсеєва, Н. В. Немова, М. М. Поташника та ін.

Класики вітчизняної педагогіки проблему організації методичної роботи в початковій школі завжди вважали однією з найважливіших у навчанні майбутніх учителів та вчителів-практиків. Так М. М. Поташник вважав, що організація методичної роботи в школі – це спеціальний комплекс практичних заходів, що базується на досягненнях науки, передового педагогічного досвіду та спрямований на всебічне підвищення компетентності та педагогічної майстерності кожного вчителя.

На думку Н. В. Гладик, науково-методичну роботу можна розглядати як відкриту систему спільної діяльності керівників і педагогів, що забезпечує якість підготовки випускників закладів середньої педагогічної освіти за допомогою підвищення педагогічної майстерності та професійної компетентності педагогів [1]. У працях Н. Г. Комаренко знаходимо, що зміст методичної роботи має сприяти впровадженню «сучасних досягнень психолого-педагогічної науки, авторських ідей і технологій передового педагогічного досвіду...».

Зміст методичної роботи, як зазначає Н. П. Волкова, має бути пов'язаним із збагаченням професійного досвіду кожного педагога в колективі, обміном педагогічними знахідками, вивченням передового педагогічного досвіду більш досвідчених колег та зарубіжного педагогічного досвіду. В узагальненому виді напрями змісту методичної роботи наводить Л. Л. Сушенцева, яка досліджувала зазначену проблему в умовах професійного училища і вважає, що він має

включати: «технологічний, педагогічний, науковий, управлінський та інформаційний напрями».

Досить схожі думки щодо змісту науково-методичної роботи висловлюють А. М. Єрмола та О. Л. Сидоренко і пов'язують зміст методичної роботи з наступними пріоритетними напрямами: підвищення методологічного та теоретичного рівня викладання; оволодіння окремими методиками навчання і виховання; підвищення педагогічної, психологічної та загальнокультурної кваліфікації педагогів. Крім того, зміст методичної роботи має включати вивчення основних державних нормативних документів про освіту. Науковцями доведено, що методична робота спрямована не тільки на послідовне удосконалення професійних якостей, збагачення і оновлення наявної системи знань і умінь педагогів, а й на розвиток їх особистісних якостей, самореалізацію у процесі професійної діяльності.

Як показує практика, моделювання системи методичної роботи має бути творчою справою всього колективу. У працях В. О. Сухомлинського знаходимо, що сила педагогічного колективу – в колективній думці, в обговоренні, у народженні і втіленні задумів [3]. Педагог надавав перевагу самоосвіті перед іншими формами методичної роботи. Він зазначав, що знання, добуті самоосвітою, дуже міцно зберігаються в пам'яті; у процесі самоосвіти формуються індивідуальні риси особистості, виробляється індивідуальний стиль розумової праці.

Таким чином, аналіз історико-педагогічної літератури дозволяє зробити висновок, що система методичної роботи має глибоке коріння. Вона завжди ставила і вирішувала питання, виходячи з потреб системи освіти і, насамперед, вчителів. Питання, які вирішуються в рамках методичної роботи сьогодні виявляються практично тими ж самими, тільки трохи інакше поставленими: проблема вдосконалення професійного рівня вчителя була і залишається важливою соціально-педагогічною проблемою кінця XIX – початку XXI століття; основна мета роботи методичного кабінету – надання практичної допомоги вчителям у професійній діяльності; основним завданням методичної роботи минулих років, і сьогодні залишається впровадження в життя нових програм, технологій навчання, пов'язаних з реформуванням освіти. На підставі цього ми можемо стверджувати, що зміст методичної роботи та її організаційні форми не залишаються стабільними, а постійно видозмінюються від ситуації, що складається в системі освіти. Головне в методичній роботі – надання реальної, дієвої допомоги вчителю, підвищення його педагогічної майстерності.

Список використаних джерел

1. Десятов Т. М. Наука управління загальноосвітнім навчальним закладом / Т. М. Десятов, О. М. Коберник, Б. Л. Тевлін, Н. М. Чепурна – Х. : Основа, 2003. – 240 с.
2. Методична служба - школі. Інформаційно-методичні матеріали на допомогу працівникам освіти. - Вип. 4 / укл.: Ю. В. Буган, О. В. Козловська, В. І. Уруський. - Тернопіль : Астон, 2005. - 286 с.

3. Сухомлинський В. О. Сто порад учителів / В. О. Сухомлинський. – К. : Рад.шк., 1988. – 310с.

4. Яременко П. С. Внутрішньошкільне управління в Україні / П. С. Яременко– К. : Лібра, 2012.

УДК 378.147.091.313:001.895

Булах І.І.,

викладач вищої кваліфікаційної категорії,

викладач-методист

ВСП Агротехнічний коледж Уманського НУС

Шиманська О.В.,

викладач вищої кваліфікаційної категорії,

викладач-методист

ВСП Агротехнічний коледж Уманського НУС

НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ТА ОСВІТНЬОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ ЯК ЗАСІБ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Необхідність реформування системи освіти і формування цілісної ефективної освітньо-наукової системи, що повною мірою відповідає вимогам часу, зумовлюється низкою чинників внутрішнього і зовнішнього характеру.

У «Програмі економічних реформ на 2018–2023 роки» серед найгостріших проблем вітчизняної освіти, зокрема, називаються невідповідність наявної якості освіти сучасним вимогам, недостатній ступінь впровадження у навчальний процес інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), недостатній доступ до якісної освіти, недостатня ефективність фінансування освіти, поглиблення диспропорції між підготовкою фахівців і попитом на них на ринку праці [1].

Негативний вплив на поточний стан системи освіти та її розвиток також справляють і деякі інші чинники, серед яких передусім можна назвати скорочення кількості учнів і студентів та недостатньо міцні позиції України на міжнародному освітньому ринку.

Одним з перспективних шляхів подолання цих проблем вітчизняної освітньої системи та забезпечення її поступального розвитку є впровадження елементів відкритої освіти.

Застосування у навчальному процесі та освітньому менеджменті на всіх рівнях новітніх інформаційно-комунікаційних технологій та інноваційних методів роботи, що спираються на ці технології, може відіграти значну позитивну роль у реформуванні різних сфер освітньої діяльності – від забезпечення ефективного моніторингу до створення цілісних систем забезпечення доступу до освітніх ресурсів та обміну передовим педагогічним досвідом і методичними матеріалами.

Питанням інформатизації освіти, впровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій в освітню сферу в Україні приділяється доволі

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>